

996.

41

Cederstrom
1823 U.S.
(no. 9.)

C. Julii Caesaris vitae
epitome.

C. Julius Caesar anno sexcentesimo
quinquagesimo quarto a. u. c. (100 a. c.)
ex patre C. Julio Caesare, praetore
urbano, matreque Aurelia, sin-
gularis exempli femina, natus est.
Diligentissima educatione usus, sum-
moque a natura ingenio donatus,
mox animi altioris specimina mi-
tisque virtutum, quibus postea ex-
celleret, edidit. Quum deinde, juveni-
tem aetatem adeptus, ^{Corneliam} Cinnae filiam,
uxorem duxisset, Sulla sibi indigna-
tionem movit, qui multos Caesari
Marios inesse ^{esse} profitebatur. Romam igitur,
intra Sullanarum partium victus,

relinquere statuit, primaque stipendia
in Asia fecit, ubi in expugnatione
Milyenarum, nondum viginti duos
annos natus, fortissimum se praebuit
iustamque M. Themi praetoris sibi
laudem meruit. Tum a rebus mi-
litaribus aliquandiu recessit, eo con-
silio, ut Rhodi, Apollonio thetore
duce, eloquentiae forensi operam
navaret. Unde in urbem denuo
profectus, populo largitionibus. comi-
sateque sibi conciliato, tribunus
militum, mox quaestor, aedilis curulis,
pontifex maximus factus, amplioribus
etiam rebus fludebat. Probabile enim
videtur, eum post praeturam ade-
ptam socium fuisse occultum con-
juracionis Calilianae, quo tamen
periculo rempublicam Ciceronis pru-
dentia liberatam esse constat.

43
Brevis tempore interjecto, praetor
Hispaniae ulterioris creatus, bellum
ibi feliciter contra barbaras gentes
gessit magnamque pecuniam, qua in-
genio aeris alieni pondus, quo preme-
batur, solvere poterat, sibi comparavit.
Jam, ut consulatum adipisceretur,
Pompejum et Crassum, quorum inimi-
citia in duas partes respublica distra-
hibatur, inter se conciliare cupiebat.
Qua se impetrata, societatis foedus
cum his viris inivit, quod ludibrium
causa triumviratus appellabatur, quo
vero foedere primum efficiebatur id,
ut Caesar in proximum annum con-
sulatum ^{consequeretur} acciperet. Populi benevolen-
tiam, magistratu illo fungens, sibi
auxit, lege prolata de agris quibus-
dam inter mopes cives dividendis;

equites vero sibi propensos fecit, quum
a tercia vertigalium parte eos li-
beraret. Frustra igitur optimalium
principes, Cicero et Cato, triumviros
infecto animo invadere fuit conati,
quorum odium tantummodo sermoni-
bus suis sibi comparabant. - Confa-
lata finito, Caesar in utriusque Gal-
liae provincias proconsul profectus
est, ubi suscepta per octo annos
bella et majorem ipsi parabant
gloriam, et Romanos noliores po-
pulis exteris reddebant. Sed lon-
gum est, praecelara ejus facinora,
quae bello Gallico edidit atque ipse
suis in commentariis suis de-
scripsit, enarrare. Fortasse tamen
memoratu dignum videtur, cum
duas e Gallia excursiones, unam

44
in Germaniam, alteram in ~~Britan-~~
Britanniam fecisse atque his
quoque regionibus Romani nomi-
nis famam attulisse.

Triumviratu interea Luccae
renovato, Crassus quidem in
Mesopotamia, provincia sua, mor-
te oppressus est, Pompeji vero
auctoritas ad summum fasti-
gium in urbe pervenit. Sed
haud ita multo post Pompejus
et Caesar infecto inter se dissi-
dere animo coeperunt, quum
ille ampliora focii consilia ani-
madvertens a partibus ejus se
retraxisset. Pompejus enim, Caesari
gloriae invidens, malis artibus
eum senatui populoque suspectum
reddere conatus est, senatusque con-

Nulli auctor fuit, ut Caesar, copias
dimissis, imperio abdicaret. Qui,
postquam declaravit, se hoc facturum,
si Pompejus pari modo dignita-
tem suam deposuisset; tum a sena-
tu, nisi constituto quadam tempore
ab armis recederet, hostis patriae ap-
pellatus est. Inde bellum civile
ortum. Caesar enim, castris e Gallia
cisalpina promotis Rubiconem
flumen transgressus, maxima cele-
ritate dimidiam Italiae partem
potestati suae subiecit. Tum de-
monum Pompejus, quantum spes
ipsum fessisset, seclens, celerrime
quam poterat, ex urbe Brundisi-
um, inde in Epirum se contulit, ubi
(quod firmum sibi propositum erat)
Caesari appropinquanti resisteret.

45
Qui, eadem felicitate, ut antea Italia
probitus erat, Hispania, Pompeji pro-
vincia, ditiori suae subiecta Massi-
liaeque expugnata, Romam revertit
ad dignitatem Dictatoriam, qua brevis-
simum quidem tempus fungebatur, con-
sulatumque in sequentem annum
adipiscendum. Celeriter deinde ad
Illyriae litora properavit, ubi
Pompejus ingentem contaxerat
exercitum, quem continuo in
ociem duxit. Primum quidem
Caesar cladem aliquam acce-
pit; tum vero, postquam Pompejus
reconciliatam gratiam sibi obla-
tam repudiavit, e proelio apud
Pharsalum clarissimam reportavit
victoriam, ita ut Pompejus,
sui jam non compos, in Ae-

gyptum confugeret, ubi, priusquam
quam adversarius eum consequeretur,
mortem oppetuit. In Aegyptu
Caesar Cleopatrae ^{illecebris} gratias
aliquandiu certaminis de orbis
terrarum imperio immemor factus
belloque Alexandrino implicatus,
inde victor quidem discessit,
sed magna tamen, quae vitare
poterat, pericula subit. Deinde
in Asiam minorem contra
Pharnacem, Bospori regem, Mithridatis
filium, profectus, copias
illius, maximo metu perterritas,
tam facili negotio superavit, ut,
bello feliciter eodem fere tempore,
quo inceperat, composito, sola
haec verba senatus scriberet:

46
Veni, vidi, vici! — Quo facto, in
urbem revertens maximo populi
senatusque gaudio receptus est, qui
eum in quinquennium consullem,
dictatorem in unum annum, tribu-
num plebis perpetuum nomi-
narant. Jam nullis fere legibus
circumscriptus, imperium exercuit;
sed quem moderato animo magna-
que prudentia summam rerum
praecessit, omnium sibi laudem
gratiamque civium meruit. Mox
tamen nova seditione orta, in
Africam vocatus est, quo magna
pars Pompejanorum cum exercitu
in Epiri litore collecto, duce
Catone, navibus trajecerat. Caesar
vero post varios belli casus tan-
dem ex atrocissimo apud Thapsum
proelio victor abiit. Atque haec

clade ita omnis Pompejanorum spes
delela est, ut Cato, jam proorsus rebus
suis diffidens, sibi ipse mortem con-
fisceret. Caesar deinde, Maurita-
nia Numidiaque in provinciarum
formam redactis, postquam Cartha-
ginem et Corinthum denuo extrui
iussit, Romam, ubi amplissimi eum
honores manebant, revertit. Dictator
enim in decem annos creatus ac
paene divinis honoribus affectus,
quatuor uno mense excellentissimos
triumphos egit. Tum ad ordinan-
dam reipublicae statum conversus,
plures leges optimas protulit,
prave quaedam instituta abolevit,
fastos correxit doctosque viros e
Graecia Alexandriaque arcessit,
ad litteras Romanorum augen-
das. - Quum interea, filio

47
Pompeji Ducibus, adversarii ad ultimas
vires tentandas de integro in Hispa-
nia exsurrexissent, Caesar ipse ad eos
opprimendos ex urbe profectus est.
Difficillimo hoc bello sedato, post
ultimum in urbem reditum dicta-
tor perpetuus nominatus dignita-
teque imperatoria ornatus, numi-
minis instar a populo colebatur.
Quum eadem jam superbius et im-
moderatus factus, minorem, quam
debebat, senatui honorem tribueret
regiamque dignitatem affectaret,
nobiles quidam insensu conspira-
tionem in illum, Bruto et
Cassio Ducibus, comparavere, a
quibus denique quingentesimo sexto
aetatis anno (44 a. C.) idibus
Martius in senatu viginti tribus

vulneribus occisus est. — Ita virum
summum, dum majora etiam confi-
lia agebat, mors matura praeverit.
Neque tamen fortuna ejus dolenda
videtur, cui vivo omnia fere pro-
spere processerant atque in medio
praeclearorum facinorum cursu, pri-
usquam gloriae suae superstes esset,
vitae finis constitutus est, cujus
vero desiderium, saepius postea Im-
peratorum temporibus renovatum,
apud optimos Romanorum re-
mansit.
